هرگاه از سربلندی بالا می رفتیم، «الله اکبر» می گفتیم و چون از سراشیبی پایین می رفتیم، «سبحان الله» می گفتیم.

از جابر رضی الله عنه روایت است که می گوید: هرگاه از سربلندی بالا می رفتیم، «الله اکبر» می گفتیم و چون از سراشیبی پایین می رفتیم، «سبحان الله» می گفتیم. و از ابن عمر رضی الله عنهما روایت است که می گوید: رسول الله صلی الله علیه وسلم و سپاهیانش هنگام بالا رفتن از سربلندی «الله اکبر» می گفتند و هنگامی که از سراشیبی پایین می رفتند، «سبحان الله» می گفتند.

[هر دو روایت آن صحیح است] [به روایت بخاری - به روایت ابوداوود]

مناسبت گفتن الله اکبر به هنگام صعود از مکانی بلند و مرتفع این است که انسان دست یافتن به مراتب بالا را دوست دارد و با دست یافتن به آنها احساس بزرگی نموده و خود را بزرگ می شمارد، از این جهت است که الله اکبر گفته می شود و به این ترتیب نفس خود را در برابر بزرگی و عظمت الله متعال کوچک می شمرد؛ به همین جهت برای کسی که ارتفاعی را پشت سر می گذارد، مشروعیت یافته که الله متعال را به بزرگی یاد کند و اذعان کند که الله متعال از همه چیز بزرگ تر است و به این ترتیب شکر او را به جای آورد تا به فضل او بیفزاید. و مناسبت تسبیح به هنگام پایین آمدن از این جهت است که سطح پایین تر، تنگنای آن بیشتر است لذا تسبیح گفته می شود که از اسباب گشایش است. چنانکه این مساله در داستان یونس علیه السلام دیده می شود؛ آنگاه که در تاریکی ها تسبیح می گوید و از غم و اندوه نجات می یابد.

http://sunnah.global/hadeeth/fa/show/6206